A°. 1832. N°. 2.

DONDERDAG DEN 5den JANUARIJ.

SURINAAMSCHE COURANT.

PARAMARIBO.

In het afgeloopen jaar 1831, zijn te *Paramaribo* aan vrije personen ingeschreven :

GEBOREN,

Van het mannelijk geslacht, 116.
» » vrouwelijk » 111.
227.

Levenlooze, van beide kunne, 9.

OVERLEDEN,

Van het mannelijk geslacht, 201.
» » vrouwelijk » 149.
350.

Getrouwd, 21 paren.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 27 *September*. Men kan de geruchten van allerhanden aard, welke alhier in omloop zijn, kwalijk navertellen. Daar het politiek publiek alles gelooft, behalve de waarheid, spruiten daar uit duizenderlei praatjes en der wonderbaarlijkste uitzigten in de toekomst. Zoo hebben wij reeds de namen vernomen der drie consuls, die bij de republiek zullen voorzitten. Ook loopen er lijsten der koningen, welke op de monarchie aanspraak maken. Dit alles maakt ons over de tegenwoordige orde van zaken ongerust. Daar, waar een ieder andere zaken dan de bestaande hoopt of droomt, is geene maatschappij meer. (*Bred. Courant.*)

ZWITSERLAND.

VALANGIN, 14 *September*. Gisteren is er eene insurrectie van de landlieden tegen Neufchatel uitgebarsten. Meer dan 800 landlieden hebben zich van de stad meester gemaakt, welke bij overeenkomst met de burgerwacht aan hen overgegeven is. Zij bezetten thans de Citadel en zijn meesters van het tuighuis. Zij hebben ook een provisioneel gouvernement benoemd, uit tien leden bestaande. De pruissische gezagvoerders waren herwaarts gevlugt, doch konden het hier niet houden, aangezien de vijandige gezindheden der inwoners van Valde-Ruz, zoodat zij van hier naar Locle geweken zijn.
(*Bredasche Courant.*)

ADVERTISSEMENTEN.

DE DRIE GEBROEDERS ALVERWOESTERS.

De geestige, wijsgeerige en doorzigtige AREND FOKKE SIMONSZ, hield eens, en gaf daarna in druk uit eene geschied- mensch- en letterkundige verhandeling, die hetzelfde opschrift voert. Leefde die verhandelaar en schrijver nog, hoe zou hij ons vergasten of reeds vergast hebben op soortgelijke stukken, onze dagelijksche ondervinding, vooral in dezen tijd, ten onderwerp hebbende. Maar de geniën ontvallen ons, menschelijker wijze, altijd te vroeg, en het getal hunner plaatsvervangers blijft meestal beneden één.

Niet om hier in den bekenden en gewonen stijl van FOKKE SIMONSZ te schrijven; maar om aan het bovenstaande opschrift eene andere toepassing te geven, koos ik hetzelve tot tekst. Mijn inziens zijn er, behalve de door FOKKE opgegeven gebroeders alverwoesters; *de tijd, de mode en de dood*, nog drie andere, die niet minder kwaad, mogelijk wel oneindig meer kwaad stichten, dan de genoemde. En om *dat* in overweging te nemen, vond ik mij tot het ontwikkelen der volgende gedachten opgewekt. De bedoelde boosdoenders zijn *Jacobinismus*, *Jezuitismus* en *Atheïsmus*.

Het is mijn oogmerk niet deze drie gepersonifieerde wezens in derzelver oorsprong en wasdom na te gaan. Elk weet wat zij beteekenen. Genoeg zij het vooraf te doen opmerken, dat ik door het woord alverwoesters, algemeene onheilstichters versta. Het leven heeft voor ons weinig of schier geene waarde, als wij het in zedelijk en maatschappelijk ongeluk doorbrengen. Met ons moreel, individueel en sociaal geluk, staat ons toekomend geluk in het naauwste verband, en dat geluk wordt alleen door reine deugden en pligtbetrachting verkregen. Gaan wij dus beknoptelijk na, (want het onderwerp is voor eene zeer uitvoerige behandeling zelfs beter geschikt, dan tot eene kort in een gedrongene) wat de drie genoemde gebroeders, waarvan wij de twee eerste als tweelingen en de laatste als kind uit een vorig huwelijk aanzien, zoo al verwoestends uitrigten.

De jacobijnen, eene der gevaarlijkste sekten in de beschaafde wereld, prediken, *volksvrijheid*, en prijzen haar hunne leken op de krachtigste wijze aan.

Volksvrijheid is de edele gift des hemels, waarvoor wij goed en bloed offeren. Zonder haar is de mensch een slaaf van de willekeur der over hem gestelde magten. Door haar ontspruiten aardsch genoegen, tijdelijke welvaart, innige tevredenheid en maatschappelijk geluk. Wee het land, waar haar troon niet gevestigd staat! — Maar zal men haar, door den geest van het jacobinismus te omhelzen, deelachtig worden? Neen! de jacobijnen schijnen, wat zij niet zijn. Zij onderdrukken hunne natuurgenooten; zijn eigen roembejagers, die hun aanzien op het ongeluk hunner aanhangelingen stichten; en het adderennest, waar dat monster zijne jongen sints lang uitbroedt, om ze de geheele wereld door te verspreiden, is — *Parijs*. Daar huist het sedert eeuwen. De revolutien hebben er zijn aanwezen gekenmerkt; onder de LODEWIJKEN en NAPOLEONS heeft het er geheerscht en gezegepraald. *Volksvrijheid* was en is daar en in geheel *Frankrijk* en overal waar zij op gelijke wijze wordt begrepen, het schild, waar achter de ROBESPIERRES en LAFAYETTES zich, door alle tijden heen, hebben verborgen. Despoten en liberalen zijn der jacobijnen bondgenooten; want zij vertoonen zich onder allerlei gedaanten; zij schreeuwen vrijheid, vrijheid, maar met de heerschzucht in het hart. De geschiedenis staaft het ons met bloedige bewijzen; en de laatste omwenteling en het heden leeren het ons, dat er uit *Frankrijk*, uit *Parijs*, jacobijnen zijn voortgevloeid, die hunnen verpestenden invloed geheel *Europa* door hebben uitgebreid. Van waar anders de volksopstanden in *Italië*, *Duitschland*, *Zweden*, *Polen*, *Ierland*, *Zwitserland* en *Belgie*? Schoonklinkender taal, behalve die van eeuwig, onvergankelijk geluk, waarover wij bij de ontwikkeling der tweede rubriek zullen spreken, schoonklinkender taal, tot verleiding van ligt verleidbare medemenschen, is er niet, dan — vrijheid. Door dat woord wordt de struikroover, de moordenaar en dief een eerlijk man; door dat woord, stort de zedelijk gelukkige mensch zich in een' afgrond van ellende neder; door dat woord worden vreedzame maatschappijen en rijken omgekeerd en de grootste gruwelen als pligt beschouwd; want velen belijden en zoeken vrijheid, zonder hare ware beteekenis te kennen, en gedragen zich als de snoodste slaven van domheid en geweld en als verkrachters harer heilige instellingen. Na de jongste algemeene luchtzuivering, ten tijde van den neergeworpen dondergod NAPOLEON, herleefde het grootste gedeelte van Europa's vrijheidlievende bevolking. Hier minder, dáár meerder ademde men den aangenamen, zielstreelenden balsemgeur der goddelijke gewetens- en geestbeschavings-vrijheid in! *Frankrijk* bloeide eene poos, en *Nederland*, ten minste deszelfs zuidelijk gedeelte, herrees, als een door hagel neder geslagen, maar door zonnegloed opgebeurde graanhalm. Schier overal juichte men in den gezegenden omkeer van zaken. Maar het was de korte vreugde, die kinderen smaken, als zij een nieuw geschenk ontvangen. Die juichtoon werd spoedig verdoofd door klaagzangen; en dezelfde monden, die eenigen tijd zamen stemden in het aanheffen van vreugdeliederen, galmden weldra de schijnbaar gegrondste grieven uit.

„Volken van *Europa*," zoo luidde hunne taal, „uwe regten worden verkort; uwe vrijheid wordt ondermijnd; de magtigen der aarde spotten met de bezworene wetten en zoeken u als lastdieren te kluisteren! Staat op, gij strijdbaren! Gordt het wraakzwaard aan, en verslaat de Hydra, die u dreigt te vernielen! Geeft onzer stem gehoor; kiest ons tot uwe beschermers; volgt onze bevelen, en gij zult herkrijgen, wat men u, reeds gedeeltelijk heeft ontwrongen!" Het meerderdeel gaf gehoor aan dien Sirenenzang en *Europa* werd eerlang een bloedig schouwtooneel van opstand en regeringloosheid. De alverwoestende oorlog, die van burgers tegen burgers, van broeders tegen broeders, van vaders tegen kinderen brak los; en duizende slagtoffers van het *jacobinismus* stortten in den peilloozen afgrond neder, die ongeloof en bijgeloof hun hadden gedolven.

Maar eene tweede, niet minder verderfelijke, furie is de oorsprong van het kwaad, dat wij sints eeuwen betreuren; en die furie is niets minder dan het *valsche* Jezuitismus. Ik zeg uitdrukkelijk valsche Jezuitismus, want het is eene letterlijke onwaarheid, door de ondervinding en de geschiedenis gestaafd, dat *alle* navolgers en aanhangers van LOYOLA's grondstellingen predikers van ongeregtigheid en huichelarij zijn. Integendeel de beschaafde wereld heeft oneindig veel aan het *beste* deel van hen te danken; en de grondleer van het echte jezuitismus, waarvan ik openlijk, door onderzoek, de bekentenis afleg, dat zij een' reinen godsdienstzin ademt, is lijnregt strijdig met het schandelijk gedrag van een groot aantal zich noemende jezuiten. Dat deze sekte, gelijk FRIEDMAN en andere geschiedschrijvers ons melden, uit de meeste rijken, meer dan eenmaal verbannen werd, is geen bewijs voor het verderfelijke harer grondleer, maar wel voor het schandelijke en valsche doel harer misvormers. En het zijn *deze* alleen waarop wij hier het oog hebben. Al wat zich slechts en God - en mensch onteerends laat denken, hebben deze sints eeuwen voortgeplant en bevorderd, waartoe de mom der heiligste godsdienst hun dierbaar was.

„Wat zoekt gij naar geluk, dierbare medebroeders! — zoo luidt de listige taal dier snoode huichelaars, — buiten de troostbron van de gezegendste godsdienst? Gij verwerpt hare leer en wetten en geeft u over aan gehoorzaamheid jegens menschen, die u in het verderf storten. Komt tot ons, gij afgedwaalden van den regten weg! hoort naar onze liefderijke vermaningen! wij willen u gelukkig maken! Zweert uwe vorsten af, als zij u hinderen in het betreden van dien weg; wreekt u zelfs op hen en laat u door ons leiden en besturen; door ons, die in den naam des hemels tot u komen, om u in liefdearmen op te vangen en aan het voor uw eeuwig heil alleen kloppend broederhart te drukken! Wij zullen u de poorten des hemels openen, en u redden uit het verderf! Maar wij vorderen trouw en moed, berusting en onwankelbare verkleefdheid aan onze leer!" — Is er wel meer noodig, om, in dien geest leerende en vermanende, het volk tegen hunne vorsten en den broeder tegen zijnen broeder aan te hitsen?

Frankrijk, over het algemeen genomen, of liever het middenpunt van dat rijk, het ongodsdienstigste gedeelte der beschaafde wereld, bevat een groot deel dier gedrochten, die, met de zoogenaamde verdedigers en voorstanders der volksvrijheid vereenigd, of ook nu en dan met gekroonde despoten in broederschap levende, alom hunne netten uitspreiden om zielen te vangen. Zij zijn het, die KAREL X hebben verleid tot het misbruiken van zijn gezag, en LOUIS PHILIPPE, den ouden bondgenoot der jacobijnen, op zijn troon plaatsten; die *Zwitserland* en *Italie*, *Polen* en *Ierland*, *Zweden* en *Duitschland* beroerden, en de helsche fakkel van twist en tweedragt in *Belgie* hebben ontstoken; zij zijn het, die in het gezegende rijk, waar WILLEM VAN ORANJE, God lof! den schepter zwaait, nog in het geheim hunne pogingen aanwenden om de zielrust der *Nederlanders* te ondermijnen, en koningshaat te zaaijen in de gemoederen der koningsgezinde onderdanen. Ja broeders! wij moeten het bekennen, opdat het ons te meer voorzigtigheid leere: er zijn in *Nederland* geheime handlangers dier verderfelijke bondgenooten van den vorst der duisternis. In het geestelijke gewaad zoo wel als in het burgerkleed gewikkild, sluipen zij rond om de ligtgeloovigen te verschalken en de onschuldigen te verleiden. Vreezen wij al hunne aanslagen niet, zorgen wij dan ten minste, dat onze jongelingen niet vallen in hunne heimelijke strikken, en onze vrienden geene ooren leenen aan hunne vleitaal! Wat zij ook mogen zoeken, het ware geluk der menschen is hun doel niet; eigen grootheid en beheersching der gemoederen is de grondslag hunner daden. Het grieft hen, dat er nog een plekje gronds op den aardbodem is, waar reine verlichting en ware vrijheid, waar geregtigheid en broederliefde, verdraagzaamheid en rust wonen; waar het volk zich zijnen Koning waardig toont, en de Koning door deugd en wijsheid zich zelven eene kroon heeft opgezet, schitterender dan de vorstelijke diadeem, hem door het volk toegekend. Wat zij elders hebben bevorderd, zouden zij in ons kleine, maar grootsche rijk zoo gaarne wenschen te bevorderen, om op de puinhoopen van *Neêrlands* volksheil hunnen helschen zetel te stichten en met duivelen lach zich te verblijden in den truimf van hun doel. Werpt slechts uwen blik op *Belgie*, kortzigtige medebroeders! dat schoone land is een helpoel geworden door de broederschap der jacobijnen en der slechte jezuiten! Nog is de gelukkige toekomst voor dat rampzalige land ver af. Maar Hij, die de waarheid en het licht te voorschijn riep en den arm der geregtigheid bestuurt in het zwarijen van het haar geheiligd zwaard, zal den ongelukkigen en niet min naar uitkomst smachtenden bewoners van dat land, als zij naar de stem der ware verlichting hooren, even zeer dat gene schenken, wat Hij ons, in weerwil der snoodste aanslagen, bij voortduring doet genieten. De tijd nadert met rassche schreden, dat beide sekten geketend en gekerkerd zullen worden; en de volken der aarde, die hare leeraars als vrienden omhelzen, tot de erkentenis van het eenige ware en goede zullen geraken. Daaraan te twijfelen is twijfelen aan een Goddelijk albestuur, en die twijfel kan alleen voortduren bij hen, die deelgenooten zijn van het zielverdervende Atheismus.

Het is deze afgod onzer eeuw, waarvoor een aantal onzer tijdgenooten nederbuigt, en dien wij als den derden en grootsten verwoester van het heil der volken beschouwen.

De natuur verkondigt ons een alregeerend opperwezen, wiens hand de teugels des heelals omvat; de openbaring leert ons een' vader kennen, die op het geheele menschdom, als op zijne kinderen, in liefde nederziet; maar de wijsheid dezer eeuw, of liever de sofisterij van onzen tijd, verwerpt die tweeledige kennis en dringt onzer kortzigtige rede eene andere openbaring op, die velen liever omhelzen, omdat zij meenen haar gemakkelijker te kunnen begrijpen, en als met de hand te kunnen tasten naar hetgeen men hun verkondigt. Bij wien woont de ware vrede des harten; wien valt de beoefening van deugd, maatschappelijken en zedelijken pligt minder moeijelijk, den godloochenaar of den God- en Vader erkenner? Beslist het, gij, die er in uwe ziel de overtuiging van gevoelt! — En hoe zal nu een volk ooit geluk kunnen smaken, ooit de gezegende vruchten van ware zedelijke en burgerlijke vrijheid kunnen inoogsten, als het den inwendigen zielenvrede mist en in de beoefening van deugd en pligt achter blijft? Beide zijn de grondzuilen van het volksheil, en die zuilen werpt de godverloochening omver. De voorstelling van menschelijke volmaaktheid is even dweepzuchtig als die van eene geheele, zedelijke verdorvenheid onzer natuur. Het zoeken naar eenen vlekkeloozen regeringvorm kan alleen in de verwarde hersenen van heethoofdige partijgangers, nimmer in het brein van gematigde en beradene doorgronders van regt en billijkheid opkomen. Die de wereld en de menschen heeft leeren kennen, zoo als zij bij den gang der tijden door lotverwisseling en staatkundige gebeurtenissen geworden zijn, zal zich tot het opsporen van den steen der wijzen voorzeker nimmer leenen; maar datgeen liever zoeken te behouden en te bevorderen, wat in de gegevene omstandigheden voor het algemeene nut dienstbaar en passend is. En dat alles ligt in het erkennen eener wijze godsregering; in het getrouw blijven aan een eenmaal aangenomen beginsel, dat op redelijke en zedelijke gronden rust; in het omhelzen van broederliefde en menschenmin, de vruchten der geopenbaarde godsdienst, en niet in het Atheïsmus opgesloten. De Godloochenaar kent geene broederliefde noch menschenmin; want hij verwerpt de bron, waaruit zij gevloten zijn; hij leeft, maar gelijk aan het redelooze dier, dat alleen voor een tijd bestaat; hij kent geene zedelijkheid noch deugd, dan in nevelen van eigenbaat en lage driften gehuld; zijn genot is geen genot, want hij mist den nasmaak der dankbaarheid; in één woord: hij is een ondermijner van zijn eigen zedelijk geluk, en van het geluk zijner natuurgenooten. Wee het volk, dat eenen godloochenaar tot opperhoofd of godloochenaars tot bestuurders heeft! Zij mogen zich eene poos tijds staande houden in den glans van ijdele glorie en roem: derzelver ondergang is onvermijdelijk; want in de eene schaal der geregtigheid werpen zij zoo veel maatschappelijk en zedelijk kwaad, dat het geringe, toevallige goede, in de andere aangebragt, er niet tegen kan opwegen, en de balans naar de schadelijke zijde overslaat. Gelukkig, driewerf gelukkig daarentegen het volk, welks Koning God erkent en aanbidt als zijn' vader en als den bestuurder zijner lotgevallen; die zijne onderdanen aanspoort tot de getrouwheid dier erkenning, en uit *die* bron alleen het heil der zijnen tracht te putten. Dat lot valt ons te beurt, en daarom zijn wij grooter in volkswaarde, dan menige groote natie van *Europa!* Nooit waren wij in staat geweest tot de beoefening der ons eigen gemaakte pligten, en zouden het voortdurend evenmin kunnen blijven, als wij de reine en bemoedigende leer der geopenbaarde godsdienst niet zoo algemeen omhelsden. Die omhelzing vuurde onze vaderen en ons aan tot eene onverbrekelijke eendragt, en die eendragt gaf en geeft ons eene onoverwinbare volksmagt, waarvan de gevolgen niet anders dan heilspellend zijn kunnen.

Hoeden wij ons dan voor de gastvrije herberging van het aangewezen drietal heilverwoesters, en vereenigen wij onze krachten om ze te verdrijven waar zij zich op onzen grond heimelijk hebben verscholen: zoo zullen wij worden, wat wij billijk mogen wenschen eenmaal te zijn, en blijven wat Gods zegenende hend ons zeker eenmaal zal doen worden.

(*Overgenomen.*)

Mengelwerk.

OVERGENOMENE DENKBEELDEN, ANECDOTEN EN UITTREKSELS.

Daar nu geheele volgreeksen van geslachten, met de ontdekking van de geheimen der Alpen, en derzelver eeuwige sneeuwgevaarten weinig of niets gevorderd zijn, — verdienen buiten kijf de dapperen, die in deze gewesten, waar de koude dezelve uitwerking, als het vuur te weeg brengt, talloozo gevaren trotseerden, om den vijand hunner geheiligde regten het hoofd te bieden, eenen onsterfelijken roem: — ja roem verdienen deze helden, die tegen hoogten, waar nog nooit een adelaar genesteld had, welke nog nooit een klopgeit had durven beklauteren, onvermoeid opkropen, en den kreet der nationale onafhankelijkheid door de echoos deed terug kaatsen, welke tot dien tijd toe, slechts het gehuil van wolven, en het gedruisch der sneeuwvallen beantwoord hadden, — dank, zoo eeuwig als de sneeuwvallen van den Montblanc zij hun of hen, die door hindernissen zoo oud als de schepping niet afgeschrikt, maar veeleer aangemoedigd rotsen deden springen, graniet doorboorde, stroomen stopte, en der natuur, in oorden, waar zij haar alvermogen, in het scheppen van beletselen, scheen uitgeput te hebben, het regt betwisteden, om den eenen mensch van den anderen te scheiden, midden door woestenijen eenen breeden weg voor de beschaving baande.

(*Lady Morgan*, *Italien en de Italianen.*)

Om de gevaren en de moeijelijkheden, met welke de togt over de Bochetta vergezeld gaat, te vermijden, begonnen de franschen, toen zij Genua in het bezit hadden, drie wegen aan te leggen:

De eerste, die tot in Lombardijen loopt, doorsnijdt de rivier Nero, en levert, behalven dat hij bij uitstek gemakkelijk is en veilig, nog velerhande ongemeene schilderachtige gezichten op.

De tweede, zou langs de zeekust loopen en de gemeenschap tusschen Frankrijk en Italien, ligter maken.

De derde, de fraaiste van allen, was de groote weg, die onder den naam van Strada Romana regt op Rome moest aanloopen, zij zoude over de bergen Albaro en Nervi, en midden door een gebergte gaan, welks steilten niet konden geslecht worden, en waardoor eene gallerij, gelijk aan de wonderen van den Simplin uitmaken, in de rots uitgehouwen zouden worden, en een onderaardschen weg vormen.

Deze reusachtige werken, van welke een bijna voltooid was, waren bij de herstelling der oude orde van zaken reeds aanmerkelijk gevorderd, doch toen wij in 1819 in Genua kwamen, vinden wij ze nog even zoo, als zij in 1814 gelaten waren.

(*Lady Morgan*, *aldaar.*)

De Franschen lieten in 1812 en 1813 op nieuw graven te Romen, en vonden een met frescos versierden, en tot dien tijd onbekenden corridor. *Bonaparte* was voornemens, den door *Leo* verworpen voorslag van *Raphaël*, voor een gedeelte te doen uitvoeren, — men is het tegenswoordig eens, dat het oude en hedendaagsche Romen, veel verloren heeft bij de laatste verandering, welke deze stad, van den eenigsten man en het eenigste gouvernement beroofde, die haar waarschijnlijk uit den staat van schandelijke traagheid, en volkomen werkeloosheid opgebeurd, en haar tot de ware vrijheid en beschaving zoude voorbereid hebben.

(*Lady Morgan*, *aldaar.*)

Te PARAMARIBO, bij J. J. ENGELBRECHT.